

III

(Az EU-Szerződés alapján elfogadott jogi aktusok)

AZ EU-SZERZŐDÉS V. CÍME ALAPJÁN ELFOGADOTT JOGI AKTUSOK

A TANÁCS 2008/944/KKBP KÖZÖS ÁLLÁSPONTJA

(2008. december 8.)

a katonai technológia és felszerelések kivitelének ellenőrzésére vonatkozó közös szabályok meghatározásáról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unióról szóló szerződésre és különösen annak 15. cikkére,

mivel:

- (1) A tagállamok építeni kívánnak az Európai Tanács 1991-es luxembourgi és 1992-es lisszaboni ülésén elfogadott közös kritériumokra, illetve a Tanács által 1998-ban elfogadott, az Európai Unió fegyverkiviteléről szóló magatartási kódexére.
- (2) A tagállamok elismerik a katonai technológiát és felszereléseket exportáló államok különleges felelősségét.
- (3) A tagállamok olyan magas szintű közös szabályozást szándékoznak létrehozni, amelyet a katonai technológia és felszerelések átadásának felügyelete és korlátozása során valamennyi tagállam minimális követelménynek tekint, továbbá a nagyobb átláthatóság érdekében meg kívánják erősíteni a vonatkozó információk cseréjét.
- (4) A tagállamok szándéka megakadályozni az olyan katonai technológia és felszerelések kivitelét, amelyek belső elnyomásra vagy nemzetközi agresszió céljaira felhasználhatók lehetnek, vagy hozzájárulhatnak a regionális instabilitáshoz.
- (5) A tagállamok szándékában áll, hogy megerősítsék az együttműködést, valamint hogy a közös kül- és biztonságpolitika (KKBP) keretében előmozdítsák egymáshoz való közeledésüket a katonai technológia és felszerelések kivitelének terén.
- (6) A hagyományos fegyverek jogellenes kereskedelmének megelőzésére és leküzdésére irányuló uniós program

keretében a jogellenes kereskedelem meggátolása érdekében kiegészítő jellegű intézkedések meghozatalára került sor.

- (7) A Tanács 2002. július 12-én elfogadta az Európai Uniónak a kézi lőfegyverek és a könnyű fegyverek destabilizációra vezető felhalmozódása és elterjedése elleni küzdelemhez való hozzájárulásáról szóló, 2002/589/KKBP együttes fellépést ⁽¹⁾.
- (8) A Tanács 2003. június 23-án elfogadta a fegyverkereskedelem ellenőrzéséről szóló, 2003/468/KKBP közös álláspontot ⁽²⁾.
- (9) Az Európai Tanács 2003 decemberében elfogadta a tömegpusztító fegyverek elterjedése elleni és 2005 decemberében a kézi lőfegyverek és a könnyű fegyverek, valamint azok lőszerei jogellenes felhalmozása és az azokkal való jogellenes kereskedelem elleni küzdelemről szóló stratégiát, amely az Európai Unió tagállamainak növekvő közös érdekét is jelenti a katonai technológia és felszerelések kivitelének ellenőrzésére vonatkozó összehangolt megközelítés iránt.
- (10) A kézi lőfegyverek és a könnyű fegyverek minden formában történő jogellenes kereskedelmének megelőzésére, leküzdésére és megszüntetésére vonatkozó ENSZ cselekvési program 2001-ben elfogadásra került.
- (11) 1992-ben az ENSZ létrehozta a hagyományos fegyverek nyilvántartási rendszerét.
- (12) Az államoknak joguk van az önvédelemhez szükséges eszközök forgalmazásához az ENSZ Alapokmánya által elismert önvédelemhez való joggal összhangban.
- (13) Elismerésre került a tagállamok azon kívánsága, hogy saját ipari bázisuk, illetve védelmi erőfeszítéseik részeként fenntartsák védelmi iparukat.

⁽¹⁾ HL L 191., 2002.7.19., 1. o.

⁽²⁾ HL L 156., 2003.6.25., 79. o.

- (14) Az európai védelem technológiai és ipari alapjainak megerősítését, amely hozzájárul a közös kül- és biztonságpolitika, különösen az európai biztonsági és védelmi politika végrehajtásához, a katonai technológia és felszerelések területén történő együttműködésnek és egymáshoz való közeledésnek kell kísérnie.
- (15) A tagállamok az Európai Uniónak a katonai technológia és felszerelések kivitelének ellenőrzésére vonatkozó politikáját ezen – az Európai Uniónak a Tanács által 1998. június 8-án elfogadott, fegyverkivitelről szóló magatartási kódexét naprakészé tevő és annak helyébe lépő – közös álláspont elfogadásával szándékoznak megerősíteni.
- (16) A Tanács 2000. június 13-án elfogadta az Európai Unió közös katonai listáját ⁽¹⁾, amelyet rendszeresen felülvizsgálják, adott esetben a hasonló nemzeti és nemzetközi listák figyelembevételével.
- (17) Az Uniónak biztosítania kell a külső tevékenységei egészének összhangját a kapcsolatai keretében a Szerződés 3. cikkének (2) bekezdésével összhangban; e tekintetben a Tanács tudomásul veszi a Bizottságnak a kettős felhasználású termékek és technológia kivitelére vonatkozó közösségi ellenőrzési rendszer kialakításáról szóló, 2000. június 22-i 1334/2000/EK tanácsi rendelet ⁽²⁾ módosítására vonatkozó javaslatát,

ELFOGADTA EZT A KÖZÖS ÁLLÁSPONTOT:

1. cikk

- (1) Minden tagállam eseti alapon és a 2. cikkben foglalt kritériumok szerint bírálja el a hozzá a katonai felszerelések 12. cikkben említett közös uniós listáján szereplő termékek kivitelére benyújtott engedélykérelmeket.
- (2) Az (1) bekezdésben említett engedélykérelmek magukban foglalják az alábbiakat:
- fizikai kivitelre vonatkozó engedélykérelmek, beleértve a harmadik országokban katonai felszerelések engedélyezett gyártásának céljából történő kiviteletet,
 - kereskedelmi tevékenységre vonatkozó engedélykérelmek,
 - árutovábbításra vagy átrakodásra vonatkozó engedélykérelmek,
 - a szoftverek és a technológia elektronikus úton, telefaxon vagy telefonon történő immateriális átruházására vonatkozó engedélykérelmek.

A tagállamok jogszabályai meghatározzák azon eseteket, amelyekben – ezen kérelmekre adott – kiviteli engedélyre van szükség.

⁽¹⁾ A legutóbb 2008. március 10-én módosítva, HL C 98., 2008.4.18., 1. o.

⁽²⁾ HL L 159., 2000.6.30., 1. o.

2. cikk

Kritériumok

- (1) Első kritérium: a tagállamok nemzetközi kötelezettségeinek és kötelezettségvállalásainak tiszteletben tartása, különös tekintettel az ENSZ Biztonsági Tanácsa és az Európai Unió által elfogadott szankciókra, az elterjedés elleni és más területeken kötött megállapodásokra, valamint más nemzetközi kötelezettségekre.

A kiviteli engedélyt meg kell tagadni, ha az engedély megadása összeegyeztethetetlen lenne többek között:

- a) a tagállamoknak az Egyesült Nemzetek Szervezete, az Európai Unió, valamint az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet által hozott fegyverembargók végrehajtására vonatkozó nemzetközi kötelezettségeivel és kötelezettségvállalásaival;
 - b) a tagállamoknak az Atomsorompó-szerződésben (NPT), a Biológiai és Toxinfegyver-tilalmi Egyezményben (BTWC), valamint a Vegyifegyver-tilalmi Egyezményben (CWC) vállalt nemzetközi kötelezettségeivel;
 - c) a tagállamoknak a gyalogsági aknáknak minden formájának kivitelét tiltó kötelezettségvállalásával;
 - d) a tagállamoknak az Ausztrália Csoport (AG), a Rakétatechnológiai Ellenőrzési Rendszer (MTCR), a Zangger-bizottság, a Nukleáris Szállítók Csoportja (NSG), a Wassenaar megállapodás (WA) és a ballisztikus rakéták elterjedése elleni hágai magatartási kódex keretén belül vállalt kötelezettségeivel.
- (2) Második kritérium: az emberi jogok tiszteletben tartása a rendeltetési országban és a nemzetközi humanitárius jog tiszteletben tartása a rendeltetési ország által.

— A fogadó országnak a nemzetközi emberi jogi okmányokban megállapított vonatkozó alapelvekhez való viszonyának értékelését követően a tagállamok:

- a) megtagadják a kiviteli engedélyt, ha nyilvánvaló kockázata van annak, hogy az exportálandó katonai technológiát vagy felszerelést belső elnyomásra használhatják fel;
- b) egyedileg elbírálva, valamint a katonai technológia vagy felszerelés jellegét is figyelembe véve, különös óvatossággal és éberséggel járnak el olyan országokba irányuló engedély megadásakor, amelyek esetében az Egyesült Nemzetek Szervezetének illetékes szervei, az Európai Unió vagy az Európa Tanács az emberi jogok súlyos megsértését állapította meg.

E célokból a belső elnyomásra használható technológiának vagy felszerelésnek kell tekinteni többek között azt a technológiát vagy felszerelést, amelyet vagy amelyhez hasonlót a megjelölt végfelhasználó bizonyítottan belső elnyomásra használ, vagy amely esetében okkal feltételezhető, hogy a technológiát vagy felszerelést nem a meghatározott célra, vagy nem a feltüntetett végfelhasználó által, hanem belső elnyomás eszközeként használják fel. E közös álláspont 1. cikkével összhangban, a felszerelés jellegét gondosan tanulmányozni kell, különösen a belbiztonsági alkalmazásra szánt eszközök esetében. A belső elnyomás körébe tartozik, többek között, a kínzás és más kegyetlen, embertelen és megalázó bánásmód vagy büntetés, a gyorsított eljárásban fogatosított vagy önkényes kivégzések, az eltűnések, az önkényes őrizetbe vétel és más, a vonatkozó nemzetközi emberi jogi okmányokban, ideértve az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatában és a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányában meghatározott, emberi jogokat és alapvető szabadságjogokat súlyosan sértő cselekmények.

— A fogadó országnak a nemzetközi humanitárius jogi okmányokban megállapított humanitárius jogi alapelvekhez való viszonyának értékelését követően a tagállamok

- c) megtagadják a kiviteli engedélyt, ha nyilvánvaló kockázata van annak, hogy az exportálandó katonai technológiát vagy felszerelést a nemzetközi humanitárius jogot súlyosan sértő cselekményekre használhatják fel.

(3) Harmadik kritérium: a fennálló feszültségekből, vagy fegyveres konfliktusokból eredő belső helyzet a rendeltetési országban.

A tagállamok megtagadják az olyan katonai technológia vagy felszerelés kiviteli engedélyt, amely a rendeltetési országban fegyveres konfliktus kitörését vagy elhúzódását eredményezné, illetve a meglévő feszültségek vagy konfliktusok súlyosbodásához vezetne.

(4) Negyedik kritérium: a regionális béke, biztonság és stabilitás megőrzése.

A tagállamok megtagadják a kiviteli engedélyt, ha nyilvánvaló a kockázata annak, hogy a címzett az exportálandó katonai technológiát vagy felszerelést egy másik ország elleni agresszióra használná fel, vagy arra, hogy erőszakkal szerezzen érvényt területi követelésének. E kockázatok mérlegelésekor a tagállamok többek között a következőket veszik figyelembe:

- a) a fogadó ország és egy másik ország közötti fegyveres konfliktus fennállása, illetve annak valószínűsége;
- b) a fogadó ország valamely szomszédjával szemben fennálló területi követelése, amelynek a múltban megpróbált erőszakkal vagy erőszakkal való fenyegetéssel érvényt szerezni;

- c) annak valószínűsége, hogy a katonai technológiát vagy felszerelést a fogadó ország nem jogos nemzeti biztonsági és védelmi célokra használja fel;

- d) annak szükségessége, hogy a kivitel a regionális stabilitást hátrányosan ne befolyásolja jelentős mértékben.

(5) Ötödik kritérium: a tagállamok és azon területek, amelyeknek kapcsolatait valamely tagállam felel, valamint a baráti és a szövetséges országok nemzetbiztonsága.

A tagállamok figyelembe veszik:

- a) az exportálandó katonai technológia vagy felszerelés lehetséges hatását a saját, a más tagállamok, valamint a baráti és szövetséges államok védelmi és biztonsági érdekeire, egyúttal elismerve azt, hogy ez a tényező nem befolyásolhatja az emberi jogok, a regionális béke, a biztonság és a stabilitás tiszteletére vonatkozó kritériumok mérlegelését;

- b) az érintett katonai technológiának vagy felszerelésnek a saját, a más tagállamok, valamint a baráti és a szövetséges államok erői elleni felhasználásának kockázatát.

(6) Hatodik kritérium: a vásárló országnak a nemzetközi közösséggel szemben tanúsított magatartása, különös tekintettel a terrorizmushoz való viszonyára, szövetségi rendszerének jellegére és a nemzetközi jog tiszteletben tartására.

A tagállamok többek között figyelembe veszik a vásárló ország korábbi magatartását az alábbi területeken:

- a) a terrorizmus és a nemzetközi szervezett bűnözés támogatása vagy ösztönzése;
- b) nemzetközi kötelezettségvállalásainak végrehajtása, különös tekintettel az erőszak alkalmazásáról való lemondásra, és a nemzetközi humanitárius jog tiszteletben tartása;
- c) az elterjedés elleni, valamint a fegyverzet-ellenőrzés és a leszerelés más területeivel kapcsolatos kötelezettségvállalásaira, különös tekintettel az első kritérium b) pontjában említett fegyverzet-ellenőrzési és leszerelési megállapodások aláírására, megerősítésére és végrehajtására.

(7) Hetedik kritérium: annak kockázata, hogy a katonai technológia vagy felszerelés a vásárló országon belül más felhasználóhoz jut, vagy nemkívánatos feltételek mellett újra kivitelre kerül.

Annak értékelésekor, hogy az exportálandó katonai technológia vagy felszerelés milyen hatást gyakorol a fogadó országra, valamint hogy mekkora a kockázata annak, hogy az ilyen technológia vagy felszerelés nemkívánatos végfelhasználóhoz kerülhet vagy nemkívánatos célra használják, a következőket kell mérlegelni:

- a) a fogadó ország jogos védelmi és belbiztonsági érdekei, beleértve az Egyesült Nemzetek Szervezetében, vagy más békefenntartó tevékenységben való bármilyen részvételt;
- b) a fogadó ország műszaki felkészültsége ilyen jellegű technológia vagy felszerelés használatára;
- c) a fogadó ország képessége hatékony exportellenőrzés alkalmazására;
- d) annak a kockázata, hogy az ilyen technológia vagy felszerelés nemkívánatos rendeltetési helyre újrakivitelre kerül, valamint a fogadó ország korábbi magatartása bármely, az exportáló tagállam által előírni célszerűnek ítélt újrakiviteli rendelkezés vagy újrakivitel előtti jóváhagyás tiszteletben tartására vonatkozóan;
- e) annak a kockázata, hogy az ilyen technológia vagy felszerelés terrorista szervezetekhez vagy személyekhez jut;
- f) a műszaki visszafejtés vagy a technológia nem szándékos átadásának kockázata.

(8) Nyolcadik kritérium: a katonai technológia vagy felszerelés kivitelének és a fogadó ország műszaki és gazdasági adottságainak összhangja, figyelembe véve, hogy az államoknak úgy kellene kielégíteni jogos biztonsági és védelmi szükségleteiket, hogy a fegyverkezés a legkisebb terhet rója az emberi és gazdasági erőforrásokra.

A tagállamok figyelembe veszik – a megfelelő forrásokból, úgymint az ENSZ Fejlesztési Programjától (UNDP), a Világbanktól, a Nemzetközi Valutaalaptól (IMF) és a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) jelentéseiből származó információkra is figyelemmel – azt, hogy a tervezett export nem hátráltatná-e súlyosan a fenntartható fejlődést a fogadó országban. Ebben az összefüggésben mérlegelik a fogadó ország katonai és szociális kiadásainak relatív szintjét, figyelembe véve bármilyen európai uniós vagy kétoldalú támogatást is.

3. cikk

Ez a közös álláspont nem érinti a tagállamoknak azt a jogát, hogy szigorúbb nemzeti politikát alkalmazzanak.

4. cikk

(1) A tagállamok értesítik egymást az ezen közös álláspont kritériumai alapján az elutasított kiviteli engedélyek adatairól, az elutasítás indokaival együtt. Mielőtt bármely tagállam olyan

ügyletet engedélyez, amely lényegében azonos egy másik tagállam vagy tagállamok által a megelőző három év során elutasított ügylettel, konzultál az engedélyt/engedélyeket elutasító tagállammal vagy tagállamokkal. Ha a tagállam a konzultációkat követően mégis az engedély megadása mellett dönt, erről értesíti az engedélyt/engedélyeket előzőleg elutasító tagállamot vagy tagállamokat, és részletes indoklást ad ennek okairól.

(2) Bármely katonai technológia vagy felszerelés átadásának jóváhagyása vagy elutasítása minden egyes tagállam nemzeti hatáskörében marad. Egy engedély elutasítása alatt az értendő, ha a tagállam elutasítja az adott katonai technológia vagy felszerelés tényleges eladását vagy kivitelét, ha az adásvételre egyébként sor került volna, vagy a vonatkozó szerződés megkötését. E tekintetben jelentésköteles elutasításnak minősül a nemzeti eljárásnak megfelelően megtagadott, a tárgyalások megkezdésére vonatkozó kérelem, vagy egy bizonyos rendeléssel kapcsolatban első hivatalos érdeklődésre adott negatív válasz.

(3) A tagállamok az ilyen elutasított kérelmeket és a konzultációkat bizalmasan kezelik, és nem használják fel kereskedelmi előnyök megszerzésére.

5. cikk

Kiviteli engedély csak a rendeltetési országban való végfelhasználásra vonatkozó megbízható előzetes ismeret alapján adható ki. Ez általában egy alaposan ellenőrzött végfelhasználói bizonyítványt vagy megfelelő dokumentációt és/vagy a rendeltetési ország által kiállított valamilyen hatósági engedélyt igényel. A katonai technológiának vagy felszereléseknek harmadik országokba gyártási célokból történő kivitelére vonatkozó engedélykérelmek elbírálásakor a tagállamok különösen figyelembe veszik a késztermékeknek a gyártó országban történő lehetséges felhasználását, valamint annak kockázatát, hogy a kész terméket egy nemkívánatos végfelhasználóhoz irányíthatják vagy exportálhatják.

6. cikk

Az 1334/2003/EK rendeletét nem sértve, az ezen közös álláspont 2. cikkében foglalt kritériumokat és a 4. cikkben meghatározott konzultációs eljárást a tagállamokra is alkalmazni kell az 1334/2000/EK rendelet I. mellékletében meghatározott kettős felhasználású áruk és technológia tekintetében, ha alaposan feltételezhető, hogy az ilyen áruk és technológia végfelhasználói a fogadó ország fegyveres erői, belbiztonsági alakulatai vagy hasonló egységei lesznek. Ezen közös álláspont katonai technológiára vagy felszerelésekre vonatkozó hivatkozásait úgy kell értelmezni, hogy azok ilyen árukat vagy technológiát is magukban foglalnak.

7. cikk

Ezen közös álláspont maximális hatékonyságának elérése érdekében a tagállamok a közös kül- és biztonságpolitika keretén belül erősítik együttműködésüket és előmozdítják a katonai technológia és felszerelések kivitelének területén alakított politikájuk közelítését.

8. cikk

(1) Minden tagállam bizalmas úton eljuttatja a katonai technológia és felszerelések kiviteléről és az ezen közös álláspont alkalmazásáról szóló éves jelentését a többi tagállamnak.

(2) A Tanács részére – valamennyi EU-tagállam hozzájárulásán alapuló – éves EU-jelentést kell benyújtani, és azt az *Európai Unió Hivatalos Lapjának* C sorozatában közzé kell tenni.

(3) Ezenkívül minden egyes, az EU közös katonai listáján szereplő technológiát és felszereléseket exportáló tagállam nemzeti jelentést tesz közzé saját katonai technológia és felszerelés-kiviteléről, amelynek tartalma összhangban áll az alkalmazandó nemzeti jogszabályokkal, valamint a közös álláspont végrehajtására vonatkozó információt szolgáltat az éves EU-jelentéshez a felhasználói útmutató előírásai szerint.

9. cikk

A tagállamok a KKBK keretében, ezen közös álláspont alapelveire és kritériumaira figyelemmel – adott esetben – közösen értékelik a tagállamok katonai technológia és felszerelés-kivitele lehetséges vagy tényleges rendeltetési országainak a helyzetét.

10. cikk

Míg a tagállamok, adott esetben, a tervezett kivitelnek saját országuk gazdasági, társadalmi, kereskedelmi és ipari érdekeire gyakorolt hatását is figyelembe vehetik, ezek a tényezők nem befolyásolják a fenti kritériumok alkalmazását.

11. cikk

A tagállamok minden igyekezetükkel törekednek arra, hogy katonai technológiát vagy felszereléseket exportáló egyéb országokat is ösztönözzenek ezen közös álláspont kritériumainak alkalmazására. Rendszeres tapasztalatcserét folytatnak a közös álláspontot alkalmazó országokkal a katonai technológia és

felszerelések kivitelének ellenőrzésére irányuló politikáikról, valamint a kritériumok alkalmazásáról.

12. cikk

A tagállamok biztosítják, hogy nemzeti jogszabályaik lehetővé tegyék számukra az EU közös katonai listán szereplő technológia és felszerelés kivitelének ellenőrzését. Az EU közös katonai listája vonatkoztatási pontként szolgál a tagállamok nemzeti katonai technológia és felszerelés listái számára, de nem lép közvetlenül azok helyébe.

13. cikk

E közös álláspont végrehajtása során az Európai Unió fegyver-kivitelről szóló magatartási kódexének – rendszeresen felülvizsgált – felhasználói útmutatója az irányadó.

14. cikk

Ez a közös álláspont elfogadásának napján lép hatályba.

15. cikk

Ezt a közös álláspontot három évvel az elfogadását követően felül kell vizsgálni.

16. cikk

Ezt a közös álláspontot az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* ki kell hirdetni.

Kelt Brüsszelben, 2008. december 8-án.

a Tanács részéről

az elnök

B. KOUCHNER